

**UCHWAŁA NR XXIV/195/2021
RADY GMINY KWILCZ**

z dnia 9 lutego 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie w Gminie Kwilcz na lata 2021 – 2025.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), art. 6 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) Rada Gminy Kwilcz uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kwilcz na lata 2021 – 2025”, stanowiący Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kwilcz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady
Gminy**

Grzegorz Korpik

Załącznik do uchwały Nr XXIV/195/2021
Rady Gminy Kwilcz
z dnia 9 lutego 2021 r.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
W GMINIE KWILCZ
NA LATA 2021-202**

*Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Kwilcz na lata 2021-2025*

I. Wstęp

Rodzina to najważniejsze środowisko w życiu człowieka - najbliższa grupa, która może a właściwie powinna wzbogacać jego życie, zaspokajać podstawowe potrzeby biologiczne, psychiczne, materialne, dawać zadowolenie i psychiczne oparcie, a także poczucie bezpieczeństwa.

Rodzina kształtuje osobowość, system wartości, poglądy i styl życia każdego człowieka. Dlatego ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy jej członkami - oparte na wzajemnej miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw. [H. D. Susal, *Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie*, Warszawa 2006, s. 17].

Przemoc w rodzinie to zjawisko zarówno osobiste, jak i społeczne, którego może doświadczyć każdy, bez względu na miejsce zamieszkania, wykształcenie, status materialny czy społeczny. W obecnym stanie prawnym istnieje wiele uregulowań zarówno ustawowych, jak i szczególnych, które wpływają na coraz skuteczniejszą ochronę prawną osób doświadczających przemocy w rodzinie. Podstawowym dokumentem regulującym kwestie przemocy w rodzinie w ujęciu prawnym jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* określająca zadania służb i instytucji, które mają udzielać wsparcia i pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz zasady pracy zarówno z osobami stosującymi przemoc w rodzinie, jak i doznającymi przemocy.

Według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* przemoc w rodzinie to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawo lub dobra osobiste członków rodziny w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Jak dotąd powstało wiele różnych definicji dotyczących przemocy w rodzinie, jednakże wszystkie z nich zawierają takie elementy jak: zamierzone, intencjonalne i świadome działanie; przewaga sił agresora; wywołanie cierpienia i szkody; działanie skierowane przeciwko członkowi rodziny; działanie z intencją wyrządzenia komuś krzywdy, narzucenia mu władzy, dokonania bezprawnych czynów, godzenia w czyjąś osobistą wolność, naruszenia praw i dóbr osobistych; działanie wykraczające poza społeczne normy, zasady relacji międzyludzkich.

Rodzaje przemocy w rodzinie:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała,

pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.

2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie zmierzające do ekonomicznego uzależnienia ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych [H. D. Susal, *Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie*, Warszawa 2006, s. 28-29].

Przemoc to przede wszystkim narzędzie krzywdzenia, które oznacza brak szacunku dla drugiego człowieka. Przemoc domowa - to zamierzone oraz wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciwko członkowi rodziny naruszające prawa i dobra osobiste powodujące cierpienie i szkody. Przemoc zawsze jest intencjonalna, wiąże się z naruszeniem dóbr drugiej osoby, najczęściej udaremnia obronę, zawsze prowadzi do szkód, za przemoc odpowiedzialny jest zawsze sprawca, w każdej postaci przemoc jest przejawem wrogości, bezradności, niszczy rezultaty wychowawcze.

Prezentując przegląd przepisów prawnych, których celem ma być udzielenie odpowiedniej ochrony osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, należy wspomnieć o tym, że w Polsce podstawowym przepisem prawnym służącym do ścigania sprawców przemocy w rodzinie jest art. 207 ustawy z dnia 06 czerwca 1997 r. *Kodeks karny* (art. 207 k.k.), który brzmi:

„§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1-2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12”.

Należy jednak pamiętać, że pomimo iż przemoc w rodzinie na ogół jest kwalifikowana na podstawie art. 207 k.k. to zachowania sprawcy mogą zawierać w sobie różne działania, z których każde odrębnie może być ścigane w oparciu o inną podstawę prawną, a niekiedy też i w inny sposób (z oskarżenia prywatnoskargowego, na wniosek), np.: uszkodzenie ciała (art. 156-157 k.k.), groźby karalne (art. 190 k.k.), uporczywe nękanie (art. 190 a k.k.), gwałt (art. 197 k.k.), zakłócanie miru domowego (art. 193 k.k.), uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego (art. 209 k.k.), pozbawienie człowieka wolności (189 k.k.), uderzenie człowieka lub naruszenie jego nietykalności cielesnej w inny sposób (art. 217 k.k.), porzucenie wbrew obowiązkowi troszczenia się o małoletniego poniżej lat 15 albo osoby nieporadnej, wbrew woli osoby powołanej lub nadzoru (art. 11 k.k.), obcowanie płciowe z małoletnim poniżej lat 15 (art. 200 k.k.).

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem podlegającym ściganiu z urzędu, a więc do wszczęcia postępowania nie jest wymagana inicjatywa osoby pokrzywdzonej, zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa może złożyć każdy.

Zgodnie z art. 9d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie „podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie”.

W/w ustawa definiuje tą procedurę następująco: *„Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie”*.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Ideą procedury jest współpraca między służbami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, działania wobec osób stosujących przemoc oraz na rzecz ochrony osób krzywdzonych. Chodziło o nawiązanie współpracy i działanie interdyscyplinarne - w myśl założenia, że przemoc w rodzinie nie jest wyłącznie zagadnieniem prawno-karnym, ale również socjalnym, psychologicznym i zdrowotnym. Aby pomóc rodzinie powinni więc współpracować ze sobą specjaliści z różnych dziedzin.

Celem realizacji procedury jest przede wszystkim dobro i bezpieczeństwo osób doznających przemocy w rodzinie, ale także skuteczna współpraca przedstawicieli różnych instytucji, które są zobowiązane do reagowania w przypadku wystąpienia przemocy domowej.

W tym celu powołany został Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kwilcz, w skład, którego wchodzi przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS), zespołu kuratorskiej służby sądowej, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przemocy i Narkomanii (GKRPA PiN), oświaty.

Obecne rozwiązanie pozwala na to aby raz ujawniony/zgłoszony fakt wystąpienia przemocy w rodzinie uruchomił interdyscyplinarną pomoc. W praktyce oznacza to, że osoba pokrzywdzona nie musi samodzielnie zgłaszać się do różnych instytucji celem uzyskania pomocy. To przedstawiciele instytucji zwrócą się do niej z ofertą pomocy. Wspólnie uzgodniony plan działania będzie zawierał także propozycje oddziaływań wobec osoby stosującej przemoc, bo od zmiany zachowania tej osoby zależy bezpieczeństwo i dobro osoby/osób doznających przemocy.

II. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Gminie Kwilcz

Zjawisko przemocy występujące na terenie naszej gminy jest problemem trudnym do zbadania, ponieważ agresja ze strony osób najbliższych jest wstydliwie ukrywaną tajemnicą oraz obawą przed jeszcze

większą agresją.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Kwilcz została przeprowadzona w oparciu o posiadane dane i statystyki. W latach 2017 - 2020 do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło łącznie 45 formularzy „Niebieskich Kart”, co przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba przyjętych „Niebieskich Kart”

Poszczególne lata	2017	2018	2019	2020
Liczba Formularzy „Niebieska Karta – A”	13	15	8	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kwilcz z poszczególnych lat – 2017, 2018, 2019, 2020.

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że liczba zakładanych niebieskich kart w 2019 roku znacznie spadła i od dwóch lat pozostaje na podobnym poziomie.

W latach 2017-2020 funkcjonariusze policji wszczęli 41 procedur „Niebieskiej Karty”. Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz ochrony zdrowia wypełnili po 1 Niebieskiej Karty, natomiast placówki oświatowe 2. Poniższa tabela 2 przedstawia instytucje wszczynające procedurę „Niebieskie Karty” w latach 2017-2020 w gminie Kwilcz.

Tabela 2. Instytucje wszczynające procedurę „Niebieskie Karty” w latach 2017-2020 w gminie Kwilcz

Instytucja	2017	2018	2019	2020
Policja	11	13	8	9
Oświata	1	1	-	-
Ochrona zdrowia	1	-	-	-
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przemocy i Narkomanii w Kwilczu	-	-	-	-
GOPS	-	1	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kwilcz z poszczególnych lat – 2017, 2018, 2019, 2020.

Powyższa tabela wskazuje jednoznacznie, że Policja, jest instytucją najbardziej aktywną w identyfikacji problemu przemocy w rodzinie. Stan taki wynika z faktu, iż to właśnie Policja podejmuje najwięcej interwencji domowych. Należy nadmienić, iż na przestrzeni badanego okresu przedstawiciele

takich instytucji, jak: ochrony zdrowia, placówki oświatowe, czy pracownicy socjalni wszczęli znacznie mniej procedur „Niebieskie Karty” (Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przemocy i Narkomanii nie wszczęła procedury w badanym okresie), co może oznaczać, że u danych osób nie wystąpiły widoczne znamiona stosowanej przemocy, bądź problem ten został przez nich przemilczany.

Należy też wspomnieć, że często dana osoba domaga się wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” – traktując to, jako element służący przedstawieniu go w Sądzie podczas rozprawy sądowej.

Jedną z cech charakterystycznych przemocy domowej jest dysproporcja sił, przewaga jednej ze stron. Przemoc występuje w relacji silniejszy – słabszy np.: mężczyzna - kobieta, dorosły - dziecko, osoba zdrowa - osoba chora, osoba dorosła - osoba starsza. Oczywiście nie chodzi tylko o siłę, przewagę fizyczną, ale także psychiczną, intelektualną, społeczną, finansową, związaną ze zdrowiem czy wykształceniem. Krzywdząca jest nie sama przewaga, którą można spożytkować do opieki nad słabszym człowiekiem np.: dzieckiem, ale jej wykorzystanie w celu oddziaływania na osobę słabszą, w celu zmuszenia jej do podporządkowania się woli, życzeniom, pomysłom drugiej osoby - sprawcy przemocy. Zaprezentowana poniżej tabela 3 obrazuje osoby doznające przemocy domowej.

Tabela 3. Osoby doznające przemocy domowej

Osoby doznające przemocy	2017	2018	2019	2020
kobiety	12	14	8	9
mężczyźni	-	-	-	-
dzieci	1	1	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kwilcz z poszczególnych lat – 2017, 2018, 2019, 2020.

Powyższe dane wskazują, na to że w zdecydowanej większości kobiety doświadczają przemocy w rodzinie. Niestety, również dzieci jako współokrzywdzone są ofiarami przemocy ze strony dorosłych. Pomimo, że w latach 2019 i 2020 nie odnotowano żadnego przypadku dziecka krzywdzonego, to jednak nie można tego traktować w kategorii sukcesu. Dlatego niezwykle ważne jest podejmowanie skoordynowanych działań różnych instytucji mogących mieć wpływ na prawidłowy rozwój dziecka, w tym budowanie poczucia bezpieczeństwa.

Uwzględniając rodzaje zachowań sprawcy, przemoc najczęściej dzielimy na: fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną i zaniedbanie. Każdy z wymienionych rodzajów przemocy może przybierać różne formy. Ofiary rzadko doświadczają tylko jednego rodzaju przemocy. To jakie dominują rodzaje przemocy przedstawia tabela 4.

Tabela 4. Rodzaje przemocy

Rodzaje przemocy	2017	2018	2019	2020
Przemoc fizyczna	5	6	4	3
Przemoc psychiczna	6	7	2	5
Przemoc seksualna	-	-	1	-
Przemoc ekonomiczna	2	2	-	-
Zaniedbanie	-	-	1	1

Zródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kwilcz z poszczególnych lat – 2017, 2018, 2019, 2020.

Powyższe dane dowodzą, że ofiary przemocy najczęściej doświadczają przemocy psychicznej oraz fizycznej. Rzadziej występuje zaniedbanie, przemoc seksualna czy przemoc ekonomiczna – chociaż można domniemać, iż nie duży odsetek tego rodzaju przypadków przemocy może być spowodowany niską świadomością wśród ofiar, iż poddawane są właśnie tym rodzajom przemocy.

Z uzyskanych informacji na temat występowania przemocy wśród dzieci i młodzieży uczęszczających do przedszkoli i szkół podstawowych na terenie Gminy Kwilcz (informacje i wnioski uzyskane na podstawie obserwacji, rozmów indywidualnych z wychowawcami, nauczycielami, specjalistami, rodzicami, uczniami oraz na podstawie przeprowadzonej diagnozy dotyczącej bezpieczeństwa w środowisku szkolnym i rodzinnym) wynika, że przemoc występuje i zdarzają się różne formy przemocy. Najczęściej jest to:

- a) przemoc fizyczna (tj. szarpanie, kopanie, popychanie, odpychanie, uderzanie, wrywanie przedmiotów u najmłodszych dzieci, niszczenie własności),
- b) przemoc psychiczna (tj. wyśmiewanie, stałe ocenianie, krytykowanie, izolowanie, wyzywanie, poniżanie, zawstydzanie, pomijanie, wykluczanie z zabawy - u młodszych dzieci).

Widoczne są także objawy przemocy ekonomicznej (tj. naruszenie własności, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb), zaniedbania (tj. brak wsparcia emocjonalnego), a także agresji elektronicznej – cyberprzemoc (tj. obraźliwe sms-y, wpisy na portalach społecznościowych).

Ponadto należy podkreślić, że objawy agresji widoczne są nie tylko w stosunku do rówieśników, ale również wobec nauczycieli i pracowników szkoły (np.: lekceważący stosunek do nauczycieli i innych pracowników szkoły, brak kultury osobistej względem dorosłych). Obserwuje się również objawy agresji skierowanej na budynek szkoły (np.: dewastacja sprzętu szkolnego – dziury w ścianach, niszczenie urządzeń sanitarnych w toaletach).

Powyższe wnioski obejmują całe środowisko szkolne oraz rodzinne dzieci i młodzieży - należy jednak zwrócić uwagę na to, że objawy przemocy bardziej widoczne są w szkołach podstawowych, a niżeli w przedszkolach, gdzie pojawiły się nieliczne wnioski dotyczące zachowań przemocowych wśród dzieci.

Z analizy przedstawionych powyżej danych wynika, że przemoc w rodzinie na terenie gminy Kwilcz jest problemem społecznym wymagającym interdyscyplinarnego zaangażowania specjalistów. Należy przypuszczać, że rzeczywista liczba osób i rodzin dotkniętych przemocą jest znacznie wyższa niż wskazują na to przywołane statystyki. Osoby doznające przemocy w rodzinie często przez wiele lat

ukrywają swój problem, dlatego trudno jest określić dokładną skalę zjawiska przemocy na terenie naszej gminy.

III. Zadania pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Celem działań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownik socjalny:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Pracownicy socjalni, przedstawiciele pomocy społecznej są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym. Zgodnie z art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak

niż w ciągu 24 godzin.

IV. Zespół interdyscyplinarny i grupy robocze

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań grupy roboczej należy, w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

V. Cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie w gminie Kwilcz

1. Cele ogólne

Celem programu jest:

- a) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- b) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy,
- c) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Cele ogólne będą realizowane m.in. przez:

- a) diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- b) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,
- c) wsparcie rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,
- d) edukację społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- e) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- f) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

2. Cele szczegółowe programu

Cel 1.

Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Kwilcz

L.p.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Zgromadzenie i analiza danych dotyczących występowania aktów przemocy w rodzinie.	a) sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktywizacja.	2021 – 2025 każdego roku.	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwilczu, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji w Sierakowie, - GKRPA PiN w Kwilczu, - szkoły i przedszkola z terenu gminy Kwilcz, - inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 2.

Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

L.p.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	a) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, b) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,	Działania ciągłe 2021 -2025.	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwilczu, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji w Sierakowie, - GKRPA PiN w Kwilczu,

		<p>c) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,</p> <p>d) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,</p> <p>e) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,</p> <p>f) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,</p> <p>g) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskie Karty”,</p> <p>h) występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie</p> <p>i) udział w działaniach edukacyjno – informacyjnych.</p>		- inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
--	--	--	--	--

Cel 3.

Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą

L.p.	Zadanie	Działanie	Termin realizacji	Realizatorzy /Partnerzy
1.	Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy w rodzinie.	<p>a) nawiązanie współpracy z instytucjami zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy,</p> <p>b) udzielanie świadczeń pieniężnych.</p>	2021 -2025	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwilczu.

2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy	<p>a) prowadzenie pracy socjalnej,</p> <p>b) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w ramach Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego w Kwilczu,</p> <p>c) edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw,</p> <p>d) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępniania urzędowego formularza wniosku o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.</p>	2021-2025	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwilczu, - placówki oświatowe z terenu gminy Kwilcz, - Zespół Interdyscyplinarny, - Punkt Informacyjno - Konsultacyjny w Kwilczu, - Komisariat Policji w Sierakowie, - PCPR w Międzychodzie.
----	---	---	-----------	--

Cel 4.

Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie

L.p.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<p>a) podnoszenie wiedzy w społeczności lokalnej w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej, rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjno- informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie,</p>	2021 -2025	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwilczu, - Komisariat Policji w Sierakowie, - Placówki oświatowe z terenu gminy Kwilcz, - GKRPA PiN w Kwilczu, - Zespół Interdyscyplinarny, - służba zdrowia, - kuratorzy.

		<p>b) prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki,</p> <p>c) organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,</p> <p>d) współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>		
--	--	--	--	--

Cel 5.

Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

L.p.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<p>a) uczestnictwo w szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskie Karty”,</p> <p>b) organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład Zespołu.</p>	2021-2025	<p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwilczu,</p> <p>- Komisariat Policji w Sierakowie,</p> <p>- Placówki oświatowe z terenu gminy Kwilcz,</p> <p>- Zespół Interdyscyplinarny,</p> <p>- kuratorzy.</p>

VI. Adresaci Programu:

1. Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,
2. Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

VII. Realizatorzy programu:

1. Urząd Gminy w Kwilczu,

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwilczu,
3. Komisariat Policji w Sierakowie,
4. Sąd Rejonowy w Szamotułach,
5. Szkoła Podstawowa w Kwilczu,
6. Szkoła Podstawowa w Luboszu,
7. Przedszkole „Pod Topolą” w Kwilczu,
8. Przychodnia Lekarska „SIMED” w Kwilczu.
9. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przemocy i Narkomanii w Kwilczu,
10. Zespół Interdyscyplinarny w Kwilczu,
11. Organizacje pozarządowe,
12. Pedagodzy Szkół Ponadpodstawowych,
13. Podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VIII. Przewidywane efekty realizacji programu:

1. Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy,
2. Zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie na temat zjawiska przemocy – diagnoza rzeczywistego rozmiaru zjawiska na terenie gminy Kwilcz.
3. Zwiększenie skuteczności działań,
4. Zmiana postaw społecznych wobec przemocy.

IX. Miejsce i czas realizacji Programu

Program będzie realizowany na terenie gminy Kwilcz w latach 2021 - 2025.

Działania zaplanowane do realizacji będą wprowadzane w formie ciągłej.

X. Monitorowanie Programu

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości.

XI. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy Kwilcz.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego, na zasadach określonych m.in. w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.). Art. 6 ust. 2 pkt 1) ustawy *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* stanowi, że do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz jego realizacja.

Przemoc w rodzinie to zjawisko zarówno osobiste, jak i społeczne, którego może doświadczyć każdy, bez względu na miejsce zamieszkania, wykształcenie, status materialny czy społeczny. W obecnym stanie prawnym istnieje wiele uregulowań zarówno ustawowych, jak i szczególnych, które wpływają na coraz skuteczniejszą ochronę prawną osób doświadczających przemocy w rodzinie. Podstawowym dokumentem regulującym kwestie przemocy w rodzinie w ujęciu prawnym jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* określająca zadania służb i instytucji, które mają udzielać wsparcia i pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz zasady pracy zarówno z osobami stosującymi przemoc w rodzinie, jak i doznającymi przemocy.

Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz rodziny powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji (stąd szeroki krąg realizatorów programu). Praca zespołowa ma kluczowe znaczenie w pracy zespołu interdyscyplinarnego. Zapobiega powielaniu działań prowadzonych przez poszczególne służby, pozwala wspólnie przedyskutować problem, wymieniać spostrzeżenia, ustalać najlepszy plan pomocy oraz rozdzielać poszczególne zadania. Żaden pojedynczy specjalista ani instytucja nie jest w stanie zabezpieczyć wszystkich podstawowych potrzeb rodziny uwikłanej w przemoc.

Program zakłada podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań (kampania informacyjna). Przemoc w rodzinie, zwana także przemocą domową, jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, które rozpatrywane może być w perspektywie prawnej, psychologicznej, moralnej a także społecznej (stąd zadania przypisane wielu podmiotom na mocy przepisów szczególnych).

Beneficjentami programu są rodziny doznające przemocy domowej oraz osoby zagrożone przemocą (osoby dorosłe i dzieci, ofiary i sprawcy oraz świadkowie przemocy), przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

Realizatorami programu są instytucje i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podstawy prawne programu to m.in. :

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, definiująca zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec sprawców przemocy;

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - określa zadania w zakresie zapewnienia ochrony i udzielania pomocy ofiarom, prowadzenia oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, a także w zakresie podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Mając zatem na uwadze zakres obowiązków spoczywających na Gminie podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Kwilcz jest uzasadnione.

Wójt Gminy

Stanisław Mannek